

ФАКТОРИ ТА НАСЛІДКИ ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА

Домашнє насильство є в більшій мірі вивченою умисною поведінкою, аніж наслідком стресу, індивідуальної патології, зловживання речовинами, або дисфункціональних стосунків. Кривдники домашнього насильства уникають відповідальності за свою поведінку, звинувачуючи у насильстві когось або щось, **заперечуючи** безпосередньо факт насильства, або **применшуючи** значення своєї поведінки.

Крім того, існують фактори, здатні підвищити ризик скоєння домашнього насильства. Важливо відзначити, що фактор ризику не дорівнює причині, але, радше, може розглядатись як чинник, котрий або послаблює стримування кривдника (напр., наркотики/алкоголь), або надає виправдання насильству (стрес, безробіття, втрата самоконтролю)

Фактори, які впливають на насильство:

1. Високий рівень психологічного напруження у зв'язку з військовим станом
2. Зниження життєвого рівня в умовах сучасної економічної кризи
3. Наркоманія, алкоголізм, пияцтво члена сім'ї
4. Загальний низький рівень духовності, інтелігентності, виховання в сім'ї
5. Пропаганда насильства по ТВ, в кіно, в Інтернеті
6. Виховання в сім'ї, де скоювалося насильство
7. Характер ролей в сім'ї – утриманка та власник
8. Безробіття, страх втратити роботу
9. Суспільство визнає насильство відносно жінки, як нормальне явище
10. Мовчання про проблеми в сім'ї, табу
11. Зниження життєвого рівня в умовах військового стану, бідність, нестача грошей
12. Низька поінформованість, куди можна звертатись
13. Низька самооцінка жінок, вразливість
14. Бажання чоловіка мати владу та контролювати все, і життя дружини також
15. Бажання бути «мачо», де чоловік асоціюється з насильством, агресією, владою
16. Економічне нерівність між жінками та чоловіками, матеріальна залежність жінок
17. Невпевненість жінки в майбутньому, страх залишитись самій
18. Традиційний тип моделі сім'ї, культурні або релігійні традиції
19. Важкі умови проживання та побуту
20. Підвищення чоловіком самооцінки за рахунок насильства над дружиною
21. Незнання кривдниками законодавства про можливе покарання
22. Незнання жінками та дітьми, що таке насильство та які його види і прояви
23. Виховання без батька, або відштовхування батьком
24. Психічні розлади у кривдника
25. Нерозуміння сучасних прав людини і особливо жінки
26. Підтримка обвинувачення жертви (сама винна, бо погана)

27. Відсутність у суспільстві культури гендерної рівності
28. Низька соціальна та юридична захищеність жертв домашнього насильства
29. Відсутність навичок безконфліктної комунікації та ненасильницького вирішення конфліктів
30. Слабке законодавство, яке не захищає жінок та дітей від насильства

ПРОЯВИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Проявами фізичного насильства може бути:

- штовхання, хапання, ляпаси;
- побиття, стусани, укуси;
- викручування рук;
- смикання волосся;
- спроби придушення;
- мордування та катування;
- заподіяння опіків;
- кидання предметів у бік жертви;
- загроза будь-якою зброєю;
- відмова у наданні необхідної допомоги в разі хвороби або вагітності.

Сексуальне насильство може, зокрема, мати такі форми:

- зґвалтування, у тому числі особою, з якою укладено шлюб;
- примус до небажаних сексуальних контактів;
- сексуальне домагання;
- дії сексуального характеру щодо дитини:
- розбещення дітей;
- втягування дитини у заняття дитячою проституцією або дитячою порнографією, тощо.

Психологічне насильство може мати, зокрема, такі форми:

- словесні образи, погрози вбивством;
- погрози завдання каліцтва, травм, побиття;
- приниження;
- переслідування;
- залякування;
- пошкодження, псування або приховування особистих речей, предметів, прикрас тощо.

Економічне насильство має місце, коли здійснюється:

- умисне позбавлення члена сім'ї житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які жертва має передбачене законом право;
- пошкодження, знищення власності;
- проникнення в житло;
- підпал;
- обмеження (позбавлення) доступу до сімейного бюджету;
- примус члена сім'ї виконувати важку, непосильну роботу;
- економічна експлуатація.

НАСЛІДКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Розглянемо окремо приклади *не фатальних наслідків*

Наслідки насильства **стосовно жінок та дівчат**

ФІЗИЧНЕ ЗДОРОВ'Я

- Тілесні ушкодження, травми та синці
- Функціональні порушення (зламана рука, нога тощо)
- Фізичні болі
- Погане самопочуття
- Загальна недієздатність
- Сильний (різкий) набір ваги або схуднення

ХРОНІЧНІ ХВОРОБИ

- Хронічні болі
- Синдром роздратованої кишки
- Шлунково–кишкові розлади
- Соматичні скарги
- Фіброміалгія - група захворювань м'язів, сухожилля, з'єднувально-тканинних перегородок у м'язах

ПСИХОЛОГІЧНІ РОЗЛАДИ

- Пост-травматичний стрес (70% емоційних стресів пов'язано з домашнім насильством)
- Депресія
- Стан тривоги
- Фобії, панічні розлади
- Проблеми зі статевим життям, відмова від статевих стосунків
- Порушення травлення
- Низька самооцінка
- Поява залежності (наркоманія, алкоголізм, ігрова, комп'ютерна)

РЕПРОДУКТИВНЕ ЗДОРОВ'Я

- Небажана вагітність
- ВІЛ/СНІД, ЗПСШ, гепатит С
- Запалення, хронічні болі, кровотечі, сильні болі при менструації
- Небезпечний або примусовий аборт
- Ускладнення під час вагітності
- Викидень, народження дитини з малою вагою

- Примусова стерилізація

НЕГАТИВНА ПОВЕДІНКА

- Паління
- Вживання алкоголю та наркотиків
- небезпечна сексуальна поведінка
- Ранні статеві контакти
- Фізична бездіяльність
- Переїдання, ожиріння
- Анорексія
- Надання переваги незахищеному сексу
- Самокаліцтво

НАСЛІДКИ НАСИЛЬСТВА **ДЛЯ ДИТИНИ**

- **Травматичні стресові реакції** (безсоння, страх, поганий апетит, хвилювання, нервовий тік, розлад шлунку, поява енурезу/енкопрезу, нічні жахи)
- **Нервово-психічні** (депресія, суїцидальна поведінка, порушення статевої ідентифікації, гіперсексуальність)
- **Психосоматичні хвороби** (хронічні болі внизу живота, дерматити, головні болі та інше)
- **Психологічні порушення** (страх, низька самооцінка, агресія, імпульсивність та порушення поведінки, безнадія, жорстокість, крадіжки, схованки)
- Туберкульоз, запалення легенів, проблеми органів дихання
- **Вагітність, аборт**
- **Ушкодження генітальної/анальної областей, ВІЛ/СНІД, гепатит С, та інші хвороби, що передаються статевим шляхом**
- Вживання наркотиків, алкоголю, клею
- **Навчання** (втрата цікавості до навчання, секцій, гуртків, погана концентрація уваги, погіршення пам'яті, недисциплінованість)
- **Підозра та недовіра до дорослих**
- **Надмірно сексуалізована поведінка, яка не притаманна віку дитини**
- **Сексуальні стосунки в дитячому віці**

Деякі особливості наслідків гендерного та домашнього насильства стосовно дітей, включаючи сексуальне насильство

Внаслідок гендерного та домашнього насильства стосовно дітей, включаючи сексуальне насильство, відбуваються не лише серйозні викривлення психосексуального розвитку дитини, а й порушується розвиток базового почуття самостійної та здорової ідентичності, адекватного оцінювання реальності. В результаті насильства дитині завдаються тяжкі травми,

які мають згубні наслідки для її подальшого фізичного та психічного здоров'я, при чому хлопці страждають не менше за дівчат.

Для суспільства це небезпечно тим, що діти, які були жертвами або свідками домашнього насильства, часто переносять цей негативний досвід у власне життя. В дорослому житті людини може наслідувати:

- поведінку агресора і вважати за норму, що інших можна принижувати, а «за необхідності» й бити
- або поведінку жертви та вважатиме насильницьку модель поведінки по відношенню до себе, як прийнятну.

При сексуальному насильстві можуть проявитись такі **довгострокові наслідки** :

- Порушення фізичних та емоційних кордонів протягом життя
- Порушення відносин із своїм тілом, тілесної експресії, стиля рухів
- Сексуалізація поведінки
- Поведінкові розлади: мастурбація, цікавість до питань сексу, демонстрація геніталій, агресивна сексуальна поведінка, мазохізм «любов - біль», інші;
- Ненависть, страх, залежність, депресія

НАСЛІДКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ДЛЯ СУСПІЛЬСТВА.

Найважливішими соціальними наслідками домашнього насильства, як з'ясувалося, є проблеми виховання, пов'язані з так званим явищем «соціальної естафети», коли діти, які спостерігали за насильством в сім'ї, переносять цей негативний досвід у власне життя.

Жінки можуть страждати від ізоляції, нездатності працювати, втрати заробітку, неучасті в звичайної діяльності та від обмеженої здатності піклуватися про себе і своїх дітей.

Домашнє насильство (в тому числі довготривале), особливо, якщо цьому передувало nereагування з боку відповідних органів (поліція, суд тощо), може призвести до вбивства кривдника та, як наслідок, засудження постраждалої від домашнього насильства.

Домашнє насильство постійно і в значній мірі виснажує економіку країни та її громадян, а також негативно впливає на населення.